

POSTANOWIENIE

Dnia 30 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej 30 sierpnia 2023 r.,
w sprawie **Z. K.**,
skazanego z art. 220 § 1 k.k.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach
z dnia 30 września 2022 r., sygn. akt VI Ka 794/22,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach
z dnia 13 czerwca 2022 r., sygn. akt IX K 497/17,

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 13 czerwca 2022 r., sygn. IX K 497/17, **Z. K.** został uznany za winnego tego, że w okresie od dnia 3 grudnia 2012 r. do dnia 27 stycznia 2013 r. w P. na terenie Gospodarstwa Ogrodniczego C. przy ulicy [...], będąc odpowiedzialnym za bezpieczeństwo i higienę pracy nie dopełnił wynikającego stąd obowiązku i poprzez niewłaściwą organizację pracy i prowadzony nadzór nad wykonywaną pracą:

1. dopuścił pokrzywdzonego W. E. do pracy przy obsłudze przenośnika taśmowego typu PTZ 500 - transportującego żużel, pomimo braku pełnej znajomości zasad bezpiecznej pracy i zagrożeń związanych z obsługą, ze względu na jego niezapoznanie z instrukcją BHP przy obsłudze przenośnika i instrukcją obsługi przenośnika taśmowego typu PTZ 500 - transportującego żużel oraz nieprzeprowadzenie szkolenia stanowiskowego,
2. dopuścił pokrzywdzonego do pracy w bezpośredniej bliskości elementów nieosłoniętych (na taśmociągu nie było na bębnie zamontowanej osłony) oraz nie zapewnił bezpiecznego i wygodnego dojścia do przenośnika taśmowego odżużlania typu PTZ 500 nr 2, gdyż zainstalowano go bezpośrednio przy ścianie, tj. w odległości 0,27 m od ściany do śruby pokręcanej ręcznie, służącej do regulacji naciągu taśmy,
3. dopuścił pokrzywdzonego do pracy w bezpośredniej strefie zagrożenia, gdyż stan kotłowni w ogóle nie pozwalał na świadczenie tam jakiejkolwiek pracy między innymi z uwagi na zalegający gruz, żużel, wystające pręty,

czym naraził pokrzywdzonego pracownika W. E. w dniu 27 stycznia 2013r. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, czym wyczerpał znamiona występku z art. 220 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt. 1 k.k., przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. wykonanie tej kary zostało warunkowo zawieszone na okres próby 2 lata; na podstawie art. 71 § 1 k.k. wymierzono grzywnę 100 stawek dziennych, przy przyjęciu jednej stawki dziennej na kwotę 40 zł; nadto orzeczono w przedmiocie kosztów procesu.

Od tego wyroku apelację złożył między innymi obrońca skazanego, zarzucając naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. polegające na dowolnej ocenie materiału dowodowego oraz art. 399 § 1 k.p.k. polegające na naruszeniu prawa do obrony poprzez nie uprzedzenie o możliwości zmiany opisu czynu, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie skazanego od zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 30 września 2022 r., sygn. VI Ka 794/22, zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy.

Od wyroku sądu ad quem kasację złożył obrońca skazanego, zarzucając rażąco obrazę prawa procesowego, mogącą mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, art. 9 Konstytucji RP w zw. z art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej odczytywany w świetle art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 i 2 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym (Dz.Urz.UE L z 2016r., Nr 65, s. 1), art. 47 Kart Praw Podstawowych, art. 14 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Publicznych oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka polegającą na wydaniu zaskarżonego wyroku przez sąd, w którego składzie zasiadał sędzia sądu rejonowego delegowany na stałe do Sądu Okręgowego w Gliwicach Wydział VI Karny Odwoławczy, co powoduje wątpliwości, co do niezawisłości i bezstronności sędziego, a w konsekwencji narusza prawo oskarżonego do sądu jako organu niezależnego i bezstronnego, co spowodowało zarazem nienależytą obsadę sądu II instancji, a zatem wystąpienie bezwzględnych przesłanek odwoławczych, o których mowa w art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k., wnosząc w konsekwencji o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi II instancji do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, stąd podlegała oddaleniu na podstawie art. 535 § 3 k.p.k. Na wstępie należało zwrócić uwagę na fakt, że w niniejszej sprawie zmaterializowało się ograniczenie przedmiotowe, o którym mowa w art. 523 § 2 k.p.k. Zgodnie z tym przepisem kasację na korzyść można wnieść jedynie w przypadku skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. W niniejszej sprawie kara pozbawienia wolności została natomiast orzeczona z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Ograniczenie to nie ma zastosowania względem kasacji opartej na uchybieniach wymienionych w

art. 439 k.p.k., które in casu stały się przedmiotem zarzutu. Jego istota wiązała się z twierdzeniem o wystąpieniu bezwzględnej podstawy odwoławczej, co mimo faktu prawomocnego orzeczenia wobec skazanego kary pozbawienia wolności z zastosowaniem powyższego środka probacji, przesądzało o formalnej dopuszczalności kasacji.

Sąd Najwyższy nie podzielił jednak podniesionego zarzutu kasacyjnego. Jego uzasadnienie nawiązywało do wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16 listopada 2021 r. oraz treści powołanych w petitum regulacji, jednakże - jak trafnie dostrzegł prokurator w pisemnej replice na kasację – nie zawierało okoliczności, które na kanwie niniejszej sprawy prowadzić miałyby do przyjęcia ustalenia, że orzekająca w niej sędzia pozbawiona była przymiotu sędziego niezależnego i bezstronnego, co mogłoby implikować dalsze konsekwencje procesowe. Z akt sprawy wynika również, iż zarzut ten nie był podnoszony przez stronę w toku postępowania odwoławczego.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że przepis art. 77 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych nie został zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 stycznia 2009 r., sygn. akt K 45/07, Dz. U. z dnia 22 stycznia 2009 r., Nr 9, poz. 57). Trybunał Konstytucyjny uznał, że przyznanie Ministrowi Sprawiedliwości kompetencji do delegowania sędziów, za ich zgodą, do wykonywania czynności sędziego w innym sądzie nie narusza tego aspektu zasady podziału władz, który akcentuje separację władz z uwagi na ich "minimum wyłączności kompetencyjnej." Uzyskując uprawnienie do delegowania sędziów Minister Sprawiedliwości nie otrzymał instrumentu, który dawałby władzy wykonawczej prawo do rozstrzygania indywidualnych spraw typu sądowego lub wiążącego wpływania na rozstrzyganie takich spraw.

W wyroku z dnia 16 listopada 2021 r. w połączonych sprawach od C- 748/19 do C-754/19 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że "Artykuł 19 ust. 1 akapit drugi TUE odczytywany w świetle art. 2 TUE oraz art. 6 ust. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/343 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie wzmocnienia niektórych aspektów domniemania niewinności i prawa do obecności na rozprawie w postępowaniu karnym należy interpretować w ten sposób, że stoją

one na przeszkodzie przepisom krajowym, zgodnie z którymi minister sprawiedliwości państwa członkowskiego może, na podstawie kryteriów, które nie zostały podane do publicznej wiadomości, z jednej strony delegować sędziego do sądu karnego wyższej instancji na czas określony albo na czas nieokreślony, zaś z drugiej strony w każdym czasie, na podstawie decyzji, która nie zawiera uzasadnienia, odwołać sędziego z tego delegowania, niezależnie od tego, czy nastąpiło ono na czas określony, czy na czas nieokreślony." Treść tego orzeczenia nie prowadzi jednak do automatycznego przyjęcia, że każdy sędzia delegowany za jego własną zgodą przez Ministra Sprawiedliwości nie jest sędzią niezawisłym i bezstronnym. Treść orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie powoduje zatem samoistnie zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Zwrócić należy uwagę, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej podkreślił znaczenie zarówno w porządku prawnym Unii Europejskiej, jak i w krajowych porządkach prawnych zasady powagi rzeczy osądzonej. Wyraża przekonanie, że dla zapewnienia stabilności prawa i stosunków prawnych oraz prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości istotne jest, aby orzeczenia sądowe, które stały się prawomocne po wyczerpaniu środków zaskarżenia lub po upływie przewidzianych dla nich terminów, były niepodważalne. Kierując się tymi wskazaniem Trybunał wyraził pogląd, że prawo Unii Europejskiej nie zobowiązuje sądu danego państwa członkowskiego do zaprzestania stosowania krajowych zasad proceduralnych, nadających powagę rzeczy osądzonej danemu orzeczeniu, nawet jeśli umożliwiłoby to usunięcie sytuacji w porządku krajowym, która jest niezgodna z prawem unijnym. W konsekwencji prawo Unii Europejskiej nie wymaga, aby w celu uwzględnienia wykładni określonego przepisu prawa, przyjętej przez Trybunał po wydaniu orzeczenia posiadającego powagę rzeczy osądzonej, sąd krajowy był co do zasady zobowiązany do zmiany prawomocnego orzeczenia (zob. wyrok TSUE (Wielka Izba) z dnia 24 października 2018 r. w sprawie C - 234/17 i powołane tam judykaty). W konsekwencji tego stanowiska Sąd Najwyższy wyraził w swym orzecznictwie pogląd, że wyrok TSUE z dnia 16 listopada 2021 r. nie daje podstaw do wzruszenia, orzeczenia prawomocnego przed tą datą, wydanego przez sąd, w którego składzie zasiadał sędzia delegowany

przez Ministra Sprawiedliwości, na podstawie zakwestionowanych przepisów krajowych, a zatem nie aktualizuje się w takiej sprawie bezwzględna przyczyna odwoławcza w postaci nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 listopada 2021 r., II KK 379/20, z dnia 16 listopada 2021 r., II KK 482/21).

Niewątpliwie, w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 16 listopada 2021 r., w celu prawidłowej realizacji gwarancji stron do bezstronnego i niezawisłego sądu w rozumieniu art. 47 Karty Praw Podstawowych, Sąd Najwyższy uprawniony jest do badania na żądanie strony postępowania egzystencji bezstronności i niezawisłości sędziego orzekającego w sądzie wyższej instancji na podstawie delegacji wydanej przez Ministra Sprawiedliwości. Jednakże ocenie w ramach tej weryfikacji podlegać muszą konkretne okoliczności, które w powiązaniu z faktem przedmiotowej delegacji bezsprzecznie podważają niezawisłość i bezstronność sędziego. Stabilność orzeczeń i potrzeba ich poszanowania są bowiem również wartościami o szczególnej mocy, służącymi samemu wymiarowi sprawiedliwości i społeczeństwu, są też chronione prawem krajowym oraz prawem Unii Europejskiej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia IV KK 164/22)

Oceniając kasację z tej perspektywy stwierdzić należało, że nie przedstawiono w nadzwyczajnym środku odwoławczym żadnej konkretnej okoliczności mogącej wskazywać na to, że w odniesieniu do delegowanej sędzi, orzekającej w sądzie II instancji, nie zostały zapewnione gwarancje bezstronności i niezawisłości. Przedmiotowa delegacja spełniała standardy wymagane na gruncie prawa krajowego i nie wskazano jakichkolwiek związanych z nią okoliczności, mogących ją w sposób obiektywny dezawuować. Nie zostały nawet ujawnione uwarunkowania mogące choćby uprawdopodobnić brak bezstronności sędziego. W konsekwencji skutkowało to prostą nietrafnością twierdzenia o wadliwości orzeczenia i wystąpienia bezwzględnej podstawy do jego uchylecia, która – w uwarunkowaniach niniejszej sprawy - była jedyną dopuszczalną podstawą wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia.

Z tych przyczyn kasacja oceniona została jako oczywiście bezzasadna, czego wyrazem było jej oddalenie na podstawie art. 535 § 3 k.p.k. oraz, stosownie

do treści art. 637a i art. 636 § 1 k.p.k., wydanie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

[SOP]

[ms]